

METINĖ EPLSAF 2018 METŲ ĮGYVENDINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Įgyvendindamos Pagalbos maistu ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos veiksmų programas paramai iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo gauti (toliau – veiksmų programos), Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybės narės iki kiekvienų metų birželio 30 dienos privalo pateikti Europos Komisijai (toliau – EK) metines veiksmų programų įgyvendinimo ataskaitas. Kasmet teikiamose ataskaitose apžvelgiama veiksmų programų įgyvendinimo pažanga atsižvelgiant į pagrindinius finansinių ir fizinių rodiklių pasiekimus.

Bendra informacija

Veiksmų programos keitimai

2018 m. kovo 9 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija), kaip Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (toliau – EPLSAF) vadovaujanti institucija, vadovaudamasi 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 223/2014 dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (OL 2014 L 72, p. 1) (toliau – Reglamentas) 9 straipsnio 1 dalimi, per Europos Komisijos elektroninio keitimosi duomenimis sistemą (SFC2014) pateikė prašymą iš dalies pakeisti veiksmų programą, siekdama mažinti administracinę naštą EPLSAF valdymo ir kontrolės sistemoje dalyvaujančioms paskirtoms institucijoms bei pareiškėjui, atsisakant preliminarios paraiškos teikimo vadovaujančios institucijos vertinimui.

Atsakingos institucijos

2018 m. pokyčių valdymo ir kontrolės sistemoje neįvyko.

Projektų partneriai

EPLSAF projektų partneriais 2018 m. buvo visos (60) Lietuvos Respublikos savivaldybių administracijos ir 3 atrinktos nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO):

- labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“;
- Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija;
- Marijampolės krašto samariečių bendrija.

2018 m. projektų įgyvendinimo metu 29 savivaldybės administracijos veikė savarankiškai (tiek pat kaip 2017 m.), 23 savivaldybių administracijos bendradarbiavo su labdaros ir paramos fondu „Maisto bankas“ (trimis daugiau nei 2017 m.), 7 savivaldybių administracijos bendradarbiavo su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija (dviem mažiau nei 2017 m.), taip pat 1 savivaldybės administracija bendradarbiavo su Marijampolės krašto samariečių bendrija (viena mažiau nei 2017 m.).

Iš esmės situacija nesikeičia nuo 2014 m., t. y. nuo EPLSAF įgyvendinimo pradžios apie pusę savivaldybių administracijų projektų veiklas įgyvendina savarankiškai, likusi pusė bendradarbiauja su viena iš pasirinktų partnerių organizacijų.

EPLSAF tikslinė grupė

Kaip apibrėžta veiksmų programoje, vadovaujanti institucija, konsultuodamasi su socialiniais partneriais, yra priėmusi sprendimą, kad EPLSAF paramos gavėjai bus nustatomi vadovaujantis 2013 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos piniginės paramos nepasiturintiems asmenims įstatymo nuostatomis, t. y. nustatant asmens pajamas ir jų santykį su įstatyme patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų dydžiu (toliau – VRP).

2018 m. vienas VRP dydis buvo lygus 122 eurams, t. y. 20 eurų daugiau negu 2017 m.

2018 m. Projektų finansavimo sąlygų aprašuose (toliau – PFSA) buvo nustatyta, kad EPLSAF paramos gavėjais yra laikomi asmenys, kurių vidutinės mėnesinės pajamos neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) 1,5 dydžio per mėnesį (t. y. 183 eurai). Tuo pat metu savivaldybių administracijos turėjo teisę taikyti išimtį (pvz., netekto maitintojo, sunkios ligos, vieno iš tėvų auginančio vaikus, daugiavaikių šeimų, socialinės rizikos šeimų ir pan. atvejais) ir nustatyti, kad EPLSAF paramą gali gauti ir tie asmenys, kurių gaunamos pajamos yra didesnės, bet neviršija 2,2 VRP (t. y. 268,40 eurai).

2018 m. sausio 1 d. pakeitus VRP dydį nuo 102 eurų iki 122 eurų buvo tikimasi EPLSAF paramos gavėjų skaičiaus augimo. Tačiau 2018 m. statistika rodo, kad asmenų skaičius, gavusių EPLSAF paramą, didėjo labai neženkliai – pokytis sudarė tik 1,85 proc. Priežastys lėmusios tokį mažą tikslinės grupės asmenų padidėjimą yra iš esmės išlieka tokios pačios, kaip ir 2017 metais:

- išaugusios pajamos, įskaitant pensijas;
- emigracija;
- padidėjęs užimtumas;
- psichologinės priežastys, susijusios su stigmatizacija (nenoras būti laikomu labiausiai skurstančiu asmeniu).

Bendras 2018 m. asmenų skaičius, gavusių EPLSAF paramą sudarė 197196 asmenis arba 7,02 proc. visų Lietuvos gyventojų skaičiaus.

Kaip asmuo gauna EPLSAF paramą?

Asmuo, norinti gauti EPLSAF paramą, turi kreiptis į atitinkamos savivaldybės administraciją arba seniūniją ir užpildyti prašymą, kuriame nurodomi duomenys apie asmenį, bendrai gyvenančius asmenis, asmens ir bendrai gyvenančių asmenų veiklos pobūdį, gaunamas pajamos bei pateikti kitą paramai gauti reikalingą informaciją.

Projektų atranka ir įgyvendinimas

2017 m. projekto vykdytojas pradėjo įgyvendinti dvimetį (2017-2018 m.) projektą „Parama maisto produktais IV“. Projekto vertė 32,8 mln. eurų. Įgyvendindamas šį projektą projekto vykdytojas 2018 m. buvo atsakingas už:

- maisto produktų viešųjų pirkimų vykdymą;
- įsigytų maisto produktų tiekimo grafikų iki partnerių centrinių sandėlių sudarymą;
- bendradarbiavimą su partneriais ir tiekėjais;
- atsiskaitymą už įgyvendintas projekto veiklas vadovaujančiai institucijai.

2018 m. įgyvendinant projektą „Parama maisto produktais IV“ nupirkti ir dalijami šie maisto produktai: aukščiausios rūšies kvietiniai miltai, makaronai, grikių kruopos, plikytų ryžių kruopos, trijų grūdų kruopos, baltasis cukrus, rapsų aliejus, kiaulienos konservai, vištienos konservai, žuvies konservai, konservuota daržovių sriuba, konservuoti žirnėliai, konservuotos pupelės, sausi pusryčiai, avižiniai sausainiai, saldintas tirštintas pienas, greitai paruošiama avižų košė.

Iš šių maisto produktų buvo sudaryti krepšeliai labiausiai skurstantiems asmenims buvo dalijami 2018 m. vasario, balandžio, birželio, rugpjūčio, spalio ir gruodžio mėnesiais. Maisto produktų krepšeliai buvo paskirstomi pagal savivaldybes, atsižvelgiant į partnerių pateiktą informaciją apie labiausiai skurstančių asmenų skaičių konkrečioje savivaldybėje.

Visi tikslinės grupės atstovai gavo vienodus maisto produktų krepšelius. Maisto produktai atskirų dalijimų metu buvo rotuojami, į jų sudėtį įėjo po 8-9 skirtingų rūšių produktus.

2018 m. ESFA pirmą kartą pradėjo įgyvendinti projektą „Parama higienos prekėmis“, skirtą paremti labiausiai skurstančius asmenis higienos prekėmis. Projekto vertė siekė 6 mln. eurų. Nepasiturintiems asmenims 2018 m. birželio ir gruodžio mėn. buvo dalijamos šios prekės: muilas, šampūnas, skalbimo priemonės, dantų pasta ir dantų šepetėliai.

Projektų įgyvendinimo metu partneriai vykdė įvairias papildančias priemones per ataskaitinį laikotarpį 43995 asmenims buvo suteiktos papildančios priemonės (22,23 proc. EPLSAF tikslinės grupės).

Papildančios priemonės nuosekliai buvo vykdomos visose Lietuvos savivaldybėse. Didžiausią dėmesį partneriai skyrė veikloms, skirtoms vaikams, užtikrinant jų užimtumą po pamokų ir atostogų metu. Dalis partnerių vykdomų papildančių veiklų buvo nukreiptos į vyresnio amžiaus asmenis, taip pat buvo partnerių, kurie papildančias veiklas vykdė įvairaus amžiaus asmenims.

2018 m. tarp partnerių vykdomų papildančių veiklų dominavo edukaciniai užsiėmimai, edukaciniai-šviečiamieji pokalbiai, išvykos vaikams ir suaugusiems, vaikų ir šeimų stovyklos, šeimų ir bendruomeninės šventės, kultūriniai renginiai (spektakliai / koncertai), socializacijos veiklos, išleistos mokomosios knygelės vaikams ir praveisti pirmosios pagalbos mokymai, įvairios teisinės, medicininės, psichologinės konsultacijos, emocinio ugdymo paslaugos, verslumo skatinimo veiklos, mokymai kaip tvarkyti asmeninius finansus, mokymai skirti išmokyti skaniau ir pilnavertiškai maitintis, skrajučių su receptais ir patarimais, taip pat apie savivaldybėje veikiančias socialines paslaugas teikiančias institucijas leidyba ir dalinimas ir kt.

Bendrieji rodikliai*Išteklų rodikliai*

Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	Sukauptoji vertė
Visa tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų, patvirtintų dokumentuose, kuriuose nustatomos veiksmų rėmimo sąlygos, suma	EUR	11 606 522,24	16 417 000,00	0,00	32 834 000,00	6 000 000,00	66 857 522,24
Visa įgyvendinant veiksmus paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma	EUR	3 395 723,21	13 124 242,72	11 404 777,00	3 326 872,20	8 313 752,94	39 565 368,07
Visa įgyvendinant veiksmus, susijusius su pagalbos maistu teikimu, paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma (kai tinkama)	EUR	3 395 723,21	13 124 242,72	11 404 777,00	3 326 872,20	7 558 387,03	38 810 002,16
Visa įgyvendinant veiksmus, susijusius su pagrindinės materialinės pagalbos teikimu, paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma (kai tinkama)	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00	755 365,91	755 365,91
Visa Komisijai deklaruota tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma	EUR	0,00	0,00	11 004 687,00	13 807 520,38	8 602 357,35	33 414 564,73

Paskirstytos pagalbos maistu produkto rodikliai

Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	Sukauptoji vertė
Vaisių ir daržovių kiekis	tonos	0,00	75,16	139,81	362,36	272,76	850,09
Mėsos, kiaušinių, žuvies ir jūros gėrybių kiekis	tonos	142,98	185,64	260,53	338,74	363,89	1 291,78
Miltų, duonos, bulvių, ryžių ir kitų krakmolingų produktų kiekis	tonos	2 388,89	3 669,17	3 486,63	2 755,38	2 559,62	14 859,69
Cukraus kiekis	tonos	371,00	906,56	676,60	715,94	709,62	3 379,72
Pieno produktų kiekis	tonos	0,00	182,84	333,63	359,24	434,85	1 310,56
Riebalų, aliejaus kiekis	tonos	426,72	540,55	610,58	832,52	680,80	3 091,17
Perdirbtų maisto produktų, kitų maisto produktų (nepriskirtų prie minėtų kategorijų) kiekis	tonos	0,00	365,10	407,50	1 066,88	914,21	2 753,69
Paskirstytos pagalbos maistu bendras kiekis	tonos	3 329,59	5 925,02	5 915,28	6 431,06	5 935,75	27 536,70
Tik už maisto vežimą, skirstymą ir sandėliavimą pagal VP sumokėta dalis	%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
EPLSAF lešomis bendrai finansuoto maisto dalis, atitinkanti partnerių organizacijų paskirstytą bendrą maisto kiekį	%	71,50	59,16	52,27	54,76	52,32	
Bendras paskirstytų valgio porcijų, iš dalies arba visiškai finansuotų pagal VP, skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bendras paskirstytų maisto davinių, iš dalies arba visiškai finansuotų pagal VP, skaičius	skaičius	755 660,00	1 468 371,00	1 220 445,00	1 034 848,00	1 078 851,00	5 558 175,00

Paskirstytos pagalbos maistu rezultato rodikliai

Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	Sukauptoji vertė
Bendras pagalbą maistu gaunančių asmenų skaičius	skaičius	272 113	250 560	218 769	193 795	197 196	1 132 433
15 metų ar jaunesnių vaikų skaičius	skaičius	57 273	57 688	60 627	52 994	51 373	279 955

65 metų ar vyresnių asmenų skaičius	skaičius		9 138	9 109	9 927	14 866	43 040
Moterų skaičius	skaičius	67 208	83 898	110 086	97 880	100 858	459 930
Migrantų, užsienio kilmės dalyvių, mažumoms (įskaitant marginalizuotas bendruomenes, pavyzdžiui, romus) priklausančių asmenų skaičius	skaičius	996	2 616	3 227	2 201	2 082	11 122
Neįgaliųjų skaičius	skaičius	13 693	18 866	19 710	19 140	21 997	93 406
Benamių skaičius	skaičius		566	506	449	334	1 855